

Становище

по процедура за присъждане на академичната длъжност „доцент”
Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”
Специалност „Гайда и методика на преподаването ѝ”
За нуждите на катедра „Музикален фолклор”, Факултет „Музикален фолклор и хореография” при АМГИИ – Пловдив
с единствен кандидат: **гл. ас. д-р Иван Симеонов Георгиев**

от доц. д-р Веселка Тончева

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН

Кандидатът е представил всички необходими документи за конкурса, от които е видно, че отговаря на изискванията по ЗРАСРБ, приложил е съответния доказателствен материал, илюстриращ конкретните дейности и резултати по отделните показатели. Впечатлението от прегледа на документите е за активна и успешна научноизследователска, преподавателска и художествено-творческа дейност.

Научноизследователска дейност

Основните научни интереси на гл. ас. д-р Иван Георгиев са насочени към проучване на различни аспекти, свързани с инструмента, който владее и преподава – гайдата. Защитеният от него през 2014 г. дисертационен труд е посветен на еволюцията на гайдарския стил в България – тема, по която не съществуват достатъчно изследвания и тъкмо в това е главният принос на разработения текст: да запълни тази празнина в научнотеоретичен и научно-приложен план от позицията на автора като действащ изпълнител и педагог. В този текст ясно личат задълбочените познания на И. Георгиев по отношение на характерните за гайдата изпълнителски особености – спецификите на позициониране и конструиране на инструмента, на звукоизвличане и интониране. Очертана е типология на гайдарския стил в България в диалектните му разновидности и в динамиката на развитието му.

В кандидатурата за доцент И. Георгиев се явява с хабилитационен труд на тема „Непостижимия звук на гайдата“ (Издателство “Жанет 45”, 2022), който е в обем от 161 стр. и се състои от 14 части, структурирани в 5 раздела. Изследването е посветено на живота, творчеството и музикалното наследство на гайдаря Никола Атанасов, като в целия текст е въткано личното отношение на автора и погледът му като инструменталист, почерпил знания и опитност от един от доайените на българската гайдарска музика. Тъкмо такъв, личен, е подходът в думите от автора в първия раздел „Отражения“, които в голяма степен емоционално аргументират избора на обекта и темата на изследването. Следват двете рецензии за труда от утвърдени учени в сферата.

В раздела „Пролог“ след художествената „Гайдарска интродукция“ се въвеждат сведения за гайдата като инструмент в публикации от източници в широк времеви диапазон и с разнородна жанровост („Гайдата в българските публикации преди „явлението Никола Атанасов“). Разглежда се инструментът, и то не само в български контекст, за да се стигне и до мястото на Никола Атанасов в историята на българското гайдарско изпълнителство („За гайдата – индуктивно“).

Разделът „Сърцевина“ по същество запълва празнините относно жизнения и творческия път на Никола Атанасов, детайлно представени в първите три части на този раздел – „Топография“ на житейската му карта“, „Накратко за родното му място“ и „Пътят на Майстора през погледа на баща му“. Особено ценно е интервюто с гайдара в частта, назована „Информация от извора“, тъй като това действително е самопредставянето му и то е автентично, неподправено и съдържа информация, която може да бъде интерпретирана от различни гледни точки. В подобно изследване, посветено на една личност, нейното „присъствие“ под формата на интервю, придава допълнителна жизненост, но и плътност на текста.

Високо приноси са следващите две части в този раздел, фокусирани върху репертоара и изпълнителските подходи на Н. Атанасов. В „Щрихи към портрета“ авторът илюстрира техническите и импровизационни качества на гайдара посредством етномузиколожки анализ на пиеси като „Стар свежър Янки думаше“, „Грънчарско хоро“, „Марковски мелодии“, приложени с дешифрирани. Така се изтъква ролята на Н. Атанасов като един от българските фолклорни изпълнители, надскочили нивото на самодейността и поставили основите на професионализирането на фолклорното изкуство.

„Наследството в БНР“ представя записите на Н. Атанасов от Златния фонд на Националното радио, което е първото обнародване не само на информацията за тях, но и на музикалното съдържание на определени образци. Приложена е таблица, в която 76 произведения са систематизирани със заглавия, сигнатурен номер и времетраене.

Анализът на „Бавна песен и хоро“ (Н. Атанасов), „Буенеци“ (К. Колев), „Великденско хоро“ (Н. Атанасов), „Гайдарски мелодии“, „Гердемска ръченица“, „Димитър кара гемия“, „Дюлгерско хоро“, „Ръченица“, „Извеждане на булката“ и „Трите пъти“ „Бавна песен и хоро“ (Н. Атанасов), „Буенеци“ (К. Колев), „Великденско хоро“ (Н. Атанасов), „Гайдарски мелодии“, „Гердемска ръченица“, „Димитър кара гемия“, „Дюлгерско хоро“, „Ръченица“, „Извеждане на булката“ и „Трите пъти“ извежда инструменталните прийоми на Н. Атанасов, като подборът на пиесите е направен от И. Георгиев с оглед на разкриването на различните интерпретационни техники, изграждащи стила на този изтъкнат български гайдар.

В последния раздел „Епилог“ е направен „опит за „графологична експертиза“ на изпълнителския почерк“ на Н. Атанасов под формата на синтезирани изводи, които в концентриран вид маркират изпълнителския му маниер, отличаващ се с метроритмичен усет, интонационна прецизност и фразиране, атрактивност, диалектна издържаност и ярко индивидуално музикантско присъствие. В краткия „Послеслов“ накрая авторът изразява емоцията и удовлетворението си от създадения текст. В приложените нотни примери са дешифрирани някои от известните пиеси на Никола Атанасов, което е тяхното първо публикуване с нотни текстове.

Стилът на монографията не е строго научен, на моменти надделява по-популярното звучене, публицистичния тон, художествения изказ. Това прави изследването достъпно за по-широка читателска аудитория, но в никакъв случай не намалява стойността и приносите му в научен план.

Наред с разгледаната монография кандидатът И. Георгиев е представил и три статии, свързани с гайдарския стил, посочил е седем цитирания на негови публикации, а също и двукратно участие в проекта „Непознатите“ – един много успешен културен

семинар, организиран от АМТИИ – Пловдив и посветен на културното многообразие и наследството на различните етнически, конфесионални и лингвистични общности в България.

Педагогическа и учебно-методическа дейност

Преподавателската дейност на И. Георгиев датира от 2002 г. като хоноруван преподавател по гайда в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, от 2010 г. е редовен асистент по гайда, а от 2017 г., след успешно издържан конкурс, е главен асистент по гайда към катедра „Музикален фолклор“. Сред преподавателските му изяви трябва да се изтъкнат майсторските класове по гайда, които осъществява в НУИ „Добри Христов“ – гр. Варна, СУ „Добри Чинтулов“ – гр. Бургас, а също и в XV и XVI лятна академия за изкуство „Огънят на Орфей“ – гр. Златоград. Пет поредни години И. Георгиев е лектор и в Международен летен фолклорен семинар – Пловдив.

Като експерт И. Георгиев е участвал в журита на различни фолклорни форуми като „Орфеево изворче“ – гр. Стара Загора (2012 г.), „Диньо Маринов“ – гр. Варна (2012-13 г.), Национална среща на майсторите на народни музикални инструменти „Родолубие“ – гр. Котел (2018-19 г.) и „Вълшебни ритми“ – гр. Нови Пазар (2021). Експертното мнение на кандидата по отношение на гайдата и гайдарското изкуство е излагано многократно в интервюта за БНТ, БНР, радио Бургас, различни електронни издания.

Не на последно място като важно в учебно-методическата дейност на кандидата се откроява и съавторството му в създаването на учебно пособие, намиращо приложение в университетска и училищна среда. „Пиеси за гайда с клавирен съпровод“ (в съавторство с Мария Стоянова, 2008 г.) съдържа 9 пиеси, които спомагат съвременното обучение по гайда, за което не съществува достатъчно музикална литература, особено с оглед на нарастващите технически и импровизационни възможности на младите инструменталисти.

Художественотворческа дейност

Като действащ гайдар-изпълнител И. Георгиев развива впечатляваща концертна дейност. Участва като оркестрант в съпровождащата инструментална група към Вокален ансамбъл „Мистерията на българските гласове“, с която в периода 2002–2014 г. се включва в над 100 концерта в България и зад граница. През цялата си кариера той активно съпровожда концертните изпълнения на квартет „Славей“. Особено значимо в художественотворческата дейност на И. Георгиев е членството му от 2008 г. във формацията „Теодосий Спасов фолк квинтет“, с която има участия в над 200 концерта по целия свят – девет от тези концерти конкретно са посочени в кандидатурата му, а десетата му изява е като гост-солист в тематичния концерт „Изкуството на гайдата“, част от поредицата „Тайните на българските инструменти“, реализирана от Оркестъра за народна музика към БНР.

Наред с активната концертна дейност И. Георгиев има издадени CD с Инструментален квинтет при АМТИИ и с Академичен народен оркестър, както и самостоятелен диск „The magic of Bulgarian bagpipe“. Участва в записите на редица албуми (CD) на различни изпълнители, сред които Теодосий Спасов фолк квинтет,

Синан Челик, Дарина Славчева Славова, оркестър „Лира“, Тодор Кожухаров, DJ Balkanski, музика за НФА „Българе” и др.

За творческата си дейност кандидатът е награждаван многократно на различни български и международни конкурси.

Заключение

Направеният обзор на научноизследователската, учебно-методическата и художествено-творческата дейност на И. Георгиев по безспорен начин го представя като подходящ кандидат в обявения конкурс. Той демонстрира висока квалификация и успешно се реализира във всяка една от посочените сфери – както като педагог в академична среда, така и като изявен изпълнител в концертната си дейност. Всичко това ми дава основание убедено да подкрепя избора на И. Георгиев за заемане на академичната длъжност „доцент“ на АМТИИ по професионалното направление „Музикално и танцово изкуство”, специалност „Гайда и методика на преподаването ѝ“.

7 ноември 2022 г.

доц. д-р Веселка Тончева
ИЕФЕМ – БАН